
Mgr. Eva Lehečková, Ph.D.

Ústav českého jazyka a teorie komunikace

Filozofická fakulta

ORCID: [0000-0002-3064-6414](https://orcid.org/0000-0002-3064-6414)

Scopus Author ID: 57195135036

Twitter: [@LeheckovaEva](https://twitter.com/LeheckovaEva)

Co Vás k open science přivedlo a jak se Váš vztah k otevřené vědě vyvíjel?

Prvním impulsem pro sledování principů open science pro mě byl rok 2009, kdy jsem se stala zástupkyní šéfredaktora nového časopisu Studie z aplikované lingvistiky, jehož vydavatel, Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, strategicky rozhodl vydávat všechny časopisy v režimu open access. I když už předtím jsem byla uživatelkou volně dostupných dat vzešlých z velkých výzkumných infrastruktur, například Českého národního korpusu, až od té doby jsem se začala více zajímat o to, kam až mohou principy open science sahat, a stal se ze mě jejich oddaný stoupenec. V naší výzkumné skupině se snažíme rozšiřovat oblasti, v nichž zavádíme principy otevřené vědy, i když toho dosahujeme postupně a popravdě odkoukáváním dobré praxe ze zahraničí.

Co z open science praxe je Vaším denním chlebem?

V současnosti jsou to tři oblasti: 1. Opakovaná rozvaha, zda jsou dostupné publikační možnosti v režimu open access a ty pak preferovat při publikaci výsledků výzkumu (a to kromě vlastní práce autorské i v případech, kdy jsem editorkou kolektivního výstupu, například tematického čísla časopisu). 2. Práce s volně dostupnými daty, podpora studentů, aby při sběru dat pro kvalifikační práce uvažovali o možnostech jejich budoucího využití a sdílení, podíl na tvorbě sdílených dat – aktuálně se podílím na tvorbě [multimodálního korpusu češtiny CZICO](#). 3. Nejnověji je to preregistrace některých výzkumů prostřednictvím platformy OSF, která se stává i v té oblasti lingvistiky, již se věnuji, postupně standardem.

Proč je podle Vás otevřenost ve vědě důležitá?

Pro mě je to zejména spravedlivější přístup k vědeckým informacím, který umožňuje soustavný rozvoj bádání i lepší šíření výsledků výzkumu. Dalším přínosem je transparentnost, například v případě, že jsou dostupná data a způsob jejich zpracování, na nichž se zakládá interpretace výsledků výzkumu v odborných studiích – to usnadňuje jak replikaci výzkumů, tak kontrolu jejich kvality. Na druhou stranu se v tomto bodě principy otevřené vědy setkávají s etickými principy ve vědě, které dbají na to, aby sdílení dat bylo možné jen tam, kde nedojde k poškození práv respondentů v takových výzkumech, kteří mnohdy patří ke zranitelným skupinám.

Co byste kolegům poradila, pokud by chtěli ve své praxi využívat open science principy?

Podle mě je funkčním krokem podívat se, jak funguje dobrá praxe v jejich oboru v zahraničí, a postupně prvky dobré praxe zavést i ve vlastním výzkumu. Těm, kteří pro účely svého výzkumu sbírají data, bych doporučila poradit se s odborníky na digital humanities a zpracování textu a zpracovat data takovým způsobem (např. s využitím XML nebo standardu TEI), aby bylo usnadněno jejich budoucí využití a sdílení s dalšími badateli. Jsem přesvědčena, že v tomto ohledu můžeme v různých oblastech lingvistiky postupovat mnohem chytřeji a otevřeněji.

Které překážky je podle Vás nutné překonat, aby se open science mohla stát běžnou praxí?

Zaprvé se v některých místech systému jedná o překonání mentálního bloku, že data je bezpečné a správné za určitých podmínek sdílet a že to bude přínosné pro celou vědeckou obec. Zadruhé je nutné vytvářet dostatečně uživatelsky jednoduché, vstřícné a navzájem kompatibilní nástroje pro správu a sdílení dat a výsledků výzkumu, aby i technicky méně zkušení badatelé získali pocit, že je pro ně následování principů otevřené vědy jednoduché.

Co pro Vás open science znamená?

OS pro mě znamená soustředit se na to podstatné: efektivní bádání bez geografických a ekonomických zábran, které je prospěšné pro společnost.

UNIVERZITA KARLOVA
Centrum pro podporu open science

Mgr. Eva Lehečková, Ph.D.

"Open science pro mě znamená soustředit se na to podstatné: efektivní bádání bez geografických a ekonomických zábran, které je prospěšné pro společnost."

Filozofická fakulta UK

ORCID ID:

» **0000-0002-3064-6414**

OPEN SCIENCE ŠAMPIONI UK

» **bit.ly/opensampioniuk**